

zachráňme KULTÚRU

Vyhlásenie

Otvorené fórum Zachráňme kultúru bezvýhradne podporuje Otvorenú výzvu na odstúpenie Marty Šimkovičovej z postu ministerky kultúry Slovenskej republiky. Zároveň vyjadruje veľké poďakovanie vyše 180-tisíc občanom Slovenska, ktorí podpísali výzvu na portáli petície.com v priebehu 9 dní.

Skutočnosť, že výzvu za taký krátky čas podpísalo také obrovské množstvo ľudí, svedčí o tom, že si občania tohto štátu uvedomujú silu a nebezpečenstvo mocenských zásahov do kultúry, ktoré súčasná vláda pripravila a začína s výdatnou pomocou koaličných poslancov Národnej rady SR realizovať.

Ako inak možno nazvať návrhy legislatívnych zmien, ktoré umožnia odvolať štatutárov a manažmenty kultúrnych organizácií bez udania dôvodu? A to nielen organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva kultúry, ale aj samosprávnych krajov a miest.

Čo iné ako ovládnutie manažmentu a obsahu verejnoprávnych médií je cieľom návrhu na rozdelenie RTVS? Napokon, ovládnutie sa už začalo – znížením príspevku od štátu na rok 2024 z 0,17 % HDP, ktoré schválil predchádzajúci parlament namiesto koncesionárskych poplatkov, na dnešných 0,12 % HDP.

Ministerstvo kultúry si chce zabezpečiť kontrolu prideľovania financií aj v celej oblasti nešťátnej kultúry. Vytvorením nového Fondu na podporu kultúry sa zlúčia tri existujúce nezávislé a fungujúce verejnoprávne fondy (Fond na podporu umenia, Audiovizuálny fond a Fond na podporu kultúry národnostných menšín), čo znamená výmenu súčasného vedenia fondov – rád, riaditeľov, ale i členov komisií, ako aj zmenu kritérií hodnotenia projektov, čiže mocenské ovládnutie samosprávnych organizácií, ktoré sú zo zákona verejnoprávne, zo strany štátu.

Z verejných vyhlásení ministerky definujúcich to, čo ministerstvo kultúry v žiadnom prípade nebude podporovať (napríklad kultúrne aktivity LGBTI+ komunity), si dokážeme odvodiť, aké pravidlá podpory nešťátnej kultúry nastolí tento úrad po zlúčení fondov. Teraz ide o tieto „nežiaduce“ skupiny a aktivity, onedlho to môžu byť ďalšie. Pritom vylučovanie akejkoľvek skupiny je porušovaním Ústavy SR, ktorá zaručuje rovnaké práva všetkým menšinám a komunitám. Nehovoriac o tom, že samotné ministerstvo má vlastný dotačný systém ako nástroj podpory nešťátnych kultúrnych aktivít a disponuje financiami pre svoje zriaďované inštitúcie i ostatné subjekty, ktoré sú od jeho rozpočtu existenčne závislé.

Zámerom všetkých týchto reštrikčných opatrení je vyvolať strach ako nástroj poslušnosti.

Mocenské ovládnutie oblasti kultúry pokračuje i po zverejnení výzvy. Ministerstvo kultúry obnovilo oficiálne kultúrne styky s Ruskom a Bieloruskom, ktoré pozastavila ministerka Natália Milanová po začiatku ruskej agresie na Ukrajine. Kultúrne podujatia týchto krajín, ktoré sa onedlho uskutočnia v našich kultúrnych organizáciách, budú prejavom cynického výsmechu utrpeniu občanov susednej krajiny, kde už dva roky zúri skutočná vojna.

A ďalšie „normalizačné“ kroky sú na obzore.

Výzvu na odstúpenie ministerky kultúry podpísali ľudia zo stoviek miest a dedín Slovenska i zo zahraničia: niekde traja-štyria, v niektorých obciach ich bolo 30 až 40, v mestách 3-tisíc až 4-tisíc, v metropolách 30-tisíc až 40-tisíc. Podpisovali ju nielen umelci a pracovníci kultúry a kreatívneho priemyslu (toľko ich na Slovensku ani nie je), ale aj občania mnohých ďalších profesií, ktorým nie je ľahostajný osud kultúry. Výzva sa tak stala aj odozvou na súčasné kroky vlády v iných oblastiach a pozbierali sa v nej hlasy ľudí rozhorčených vývinom celkovej situácie na Slovensku.

Znevažovanie desaťtisícov podpisov pod výzvou v podobe hanlivých vyjadrení vysokých štátnych funkcionárov na adresu signatárov a podanie trestného oznámenia na Generálnu prokuratúru SR za manipulovanie petície, to sú ďalšie dôkazy neúcty reprezentácií k občanom tohto štátu a snahy tvrdo obmedzovať slobodu a presadzovať silu proti faktom a rozumu.

Najväčšia petícia v dejinách Slovenska dáva jej organizátorom a signatárom mandát, aby nielen požadovali od zodpovedných orgánov splnenie požiadavky výzvy na odstúpenie ministerky kultúry, ale predovšetkým aby sa stali legitímnou súčasťou tvorby podmienok na existenciu a rozvoj kultúry. Pretože to je úlohou ministerstva kultúry a ostatných orgánov na všetkých úrovniach verejnej správy – vykonávať odborne a nadstranícky správu vecí verejných, vytvárať vhodné podmienky na existenciu a rozvoj kultúry a kreatívneho priemyslu, rešpektovať odbornosť a kontinuitu stratégií kultúrnej politiky.

Budeme spolu s príbuznými platformami v oblasti kultúry pozorne sledovať všetky kroky vlády a parlamentu, budeme sa nahlas vyjadrovať k navrhovaným zmenám v kultúre – legislatívnym, inštitucionálnym a ekonomickým. A ak bude občiansky a odborný hlas naďalej ignorovaný, budeme organizovať verejné diskusie, vyhlásenia, ďalšie petície a mítingy. Nezabúdame na precedens z minulosti: v rokoch 1996 až 1998 sa z hnutia Zachráňme kultúru stalo Zachráňme Slovensko a účinok sa dostavil v podobe výsledku parlamentných volieb.

Našou úlohou je strážiť hranice slobody kultúry, sledovať dodržiavanie jej základných princípov, ktorými sú rozmanitosť, tolerancia, rovnosť šancí a úcta k hodnotám – nielen preto, aby sme dosiahli garanciu podmienok na našu prácu, ale predovšetkým preto, aby sme mohli výsledky našej práce odovzdávať ľuďom tejto krajiny pre budúcnosť tejto krajiny.

Lebo len slobodná kultúra, ktorá podporuje kritické myslenie a rozvíja kreativitu a empatiu, je zárukou slobodnej demokratickej spoločnosti.

V Bratislave 30. januára 2024

Otvorené fórum Zachráňme kultúru

Organizačný výbor

info@zachranmekulturu.sk